



مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی



عمران  
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com  
www.ghaemiyeh.org  
www.ghaemiyeh.net  
www.ghaemiyeh.ir



نقش عزاداری  
امام حسین علیه السلام  
و شعائر عاشورا  
در تداوم سنت احیای دین

محمود یزدی مطلق



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نقش عزاداری امام حسین ( علیه السلام ) و شعائر عاشورا در تداوم سنت احیای دین

نویسنده:

محمود یزدی مطلق ( فاضل )

ناشر چاپی:

مجهول ( بی جا ، بی نا )

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

## فهرست

۵	فهرست
۷	نقش عزاداری امام حسین و شعائر عاشورا در تداوم سنت احیای دین
۷	مشخصات کتاب
۷	چکیده
۱۰	امام حسین و توحید
۱۰	نماز
۱۰	امر به معروف و نهی از منکر
۱۰	ولایت و اهل بیت
۱۱	وحدت و اتحاد میان جامعه اسلامی
۱۱	گریستن بر امام حسین اجر و ثواب دارد
۱۱	نشر معارف اسلامی
۱۱	درس آزادی
۱۱	تولی و تبری
۱۱	توسل و شفاعت
۱۲	توبه و رجوع الی الله
۱۲	عشق و عرفان
۱۳	تأکید بر حفظ آداب دینی
۱۴	زن و دفاع از حق
۱۵	نقش عزاداری سیدالشهدا در پدید آمدن یک انقلاب فرهنگی
۱۶	هنرهای مذهبی
۱۶	دفاع در برابر دشمن
۱۶	تبلیغات
۱۶	خیرات و صدقات جاریه
۱۶	یک نکته

۱۶ ..... پاورقی

۱۹ ..... درباره مرکز

امام حسین (ع) تجسم عینی رسول الله (ص) است که با قیام خونین خود سند تداوم سنت احیای دین را امضا فرمود و شیعه با تأسی به حضرت رسول (ص) که بر سوگ امام حسین (ع) گریه کرد، به عزاداری او می پردازد. در تعظیم و ترویج شعائر عاشورا، حفظ و تداوم شریعت و تبیین اهداف عالی اسلام و تحکیم و استمرار بخشیدن به آن منظور بوده و هست. مجالس عزای حسینی به مثابه دانشگاهی است که استادان متخصص و اندیشمندان متفکر، هر یک به بیان اهداف این قیام به مقتضای دانش خویش می پردازند. تحکیم مبانی توحیدی ملت اسلام، اقامه نماز و استوار ساختن احکام دین، امر به معروف و نهی از منکر تجدید عهد نسبت به مقام شامخ ولایت و امامت، وحدت و اتحاد میان جامعه اسلامی، نشر معارف اسلامی، درس آزادی، تولی و تبری، اجر و ثواب گریه بر امام حسین (ع)، توسل و شفاعت، توبه و رجوع الی الله، عشق و عرفان، تأکید بر حفظ آثار دینی، زن و دفاع از حق، پدید آمدن انقلاب فرهنگی، هنرهای مذهبی، دفاع در برابر دشمن، تبلیغات و خیرات و صدقات جاریه عناوینی هستند که در این مقاله بدان پرداخته شده، و نقش عزاداری امام حسین (ع) در آنها بطور اجمال مورد بررسی قرار گرفته شده است. السلام علیک یا اول قتیل من نسل خیر سلیل من سلاله ابراهیم الخلیل صلی الله علیک و علی ایکی اذ قال فیک قتل الله قوما قتلوا کقال الله تعالی: یا ایها النبی انا ارسلناک شاهدا و مبشرا و نذیرا و داعیا الی الله باذنه و سراجا منیرا. در این آیه مبارکه

(۴۶ سوره احزاب) یکی از ویژگیهای رسول الله، سراج منیر و چراغ همیشه روشن بیان شده است. اگر بگوییم، یکی از عمده ترین عواملی که این چراغ را پیوسته روشن نگاه داشته عزاداری حضرت سیدالشهدا حسین بن علی بن ابیطالب علیه السلام است، مبالغه نکرده ایم. چون حسین (ع) تجسم عینی دین رسول الله است. مطالعه نامه ها و خطبه ها، سخنان و حالاتش گواه صادقی بر این مدعی است. و حسین (ع) در راه حق، ارزشهای دینی را بر مصالح شخصی مقدم دانست و خویشتن را فدای حرمت حرم خدا و رسولش (ص) ساخت و دشوارترین مصائب را به خاطر حفظ ظواهر شریعت تحمل، و تمام تلاش خویش را مصروف تبلیغ و بیداری و نصیحت مردم کرد و با این قیام خونین خود سند تداوم سنت احیای دین را امضا فرمود و همین امر موجب گردید تا پیروان آن حضرت به متابعت از مولایی خود پیوسته در راه حق با باطل به مبارزه برخیزند. بدین منظور پرچمهای عزای حسینی را در هر کوی و برزن و بر سر سردرهای منازل خویش پیوسته در اهتزاز دارند، و به سوگ حسین (ع) نشستن و بیان این فاجعه دردناک و توصیف واقعه حزن انگیز کربلا را به منظور تبیین و تداوم حقایق مکتب تشیع شعار خویش می سازند. شیعه این درس را از رهبر عالیقدر اسلام حضرت محمد مصطفی (ص) آموخته است؛ چنانکه از طریق خاصه و عامه روایت شده است که رسول خدا (ص) بر سوگ امام حسین (ع) گریه کرد، از جمله ابن عساکر متوفی ۵۷۱ ه. ق در کتاب - ترجمه ریحانه رسول الله الامام المفدی فی سبیل الله الحسین بن علی بن ابی طالب صلوات الله



علیهم من تاریخ مدینه دمشق از حدیث ۲۱۶ تا ۲۳۲ احادیثی در این زمینه نقل کرده است که یکی از آن روایات را برای نمونه در اینجا ذکر می‌کنیم: عن ام الفضل بنت الحارث انها دخلت علی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم. فقالت: یا رسول الله انی رأیت حلما منکرا اللیله. قال: و ما هو؟ قالت: انه شدید. قال: و ما هو؟ قالت: رأیت کأن قطعہ من جسدک قطعت و وضعت فی حجری!!! قالت: فقال رسول الله (ص): رأیت خیرا، تلد فاطمه ان شاء الله غلاما فیکون فی حجرک. قالت: فولدت فاطمه الحسین (ع) فکان فی حجری کما قال رسول الله (ص) فوضعتہ فی حجره. ثم حانت منی التفاتہ فاذا عینا رسول الله (ص) تهریقان الدموع. قالت: قلت: یا رسول الله بأبی انت و أمی ما لک؟ قال: أتانی جبرئیل علیہ السلام و أخبرنی أن أمتی ستقتل ابنی هذا. فقلت: هذا؟ قال: نعم و اتانی بتربه من تربته حمراء [۱]. این امر موجب گردید تا از همان قرون اولیه اسلام این سنت نیکو در میان شیعه معمول گردد و روز به روز توسعه یابد. شیعیان مصر دهه عاشورا را ایام ماتم و اندوه بحساب می‌آوردند و آیینهای سوگواری و نوحه سرایی بر پا داشتند. در عهد صدارت افضل ابن بدرالدین، در مسجد حسین در قاهره بوریایها فرش می‌شد. شعرا مرثیه‌هایی را که به یاد مظلومیت و شهادت امام حسین (ع) سروده بودند در میان ناله و زاری مردم می‌خواندند. در عراق، عرب، ری، خراسان و دیگر بلاد اسلامی مراسم سوگواری باشکوهی تشکیل می‌شد. عبدالجلیل قزوینی نام گروهی از بزرگان حنفی مذهب را آورده که آنان در روز عاشورا عزاداری می‌کردند و حکایات

جالبی در این زمینه نقل کرده است. [۲] باری تاریخ عزاداری حسینی (ع) از صدر اسلام تا کنون در مکانهای مختلف با شیوه های خاص منطقه ای، خود تحقیق مستقلی را می طلبد که ما در این گفتار فقط اشاره ای به نقش عزاداری حضرت سیدالشهدا (ع) و شعائر عاشورا در تداوم سنت احیای دین خواهیم کرد. بدون تردید در تعلیم و ترویج شعائر عاشورا، حفظ و تداوم شریعت و تبیین هدفهای عالی اسلام و تحکیم و استمرار بخشیدن به آن، منظور بوده و هست. مجالس عزای حسینی چونان دانشگاهی است که استادان متخصص و اندیشمندان متفکر، هر یک به بیان هدفهای این قیام به مقتضای دانش خویش می پردازند؛ زیرا تحقیق در اقوال و افعال امام حسین (ع) انسان را با اسلام راستین آشنا می سازد که آن نیز فریضه ای برای هر طالب حقیقت است.

## امام حسین و توحید

یکی از برکات مجالس عزای حسینی (ع) تحکیم مبانی توحیدی ملت اسلام است که خطیبان با بیان کلمات آن حضرت درباره ذات حق و اینکه او چیست و چه تعریفی می توان برایش ذکر کرد و اینکه از هر گونه تشبیه و تمثیلی منزّه، و از هر گونه کیفیت و چگونگی مبرا است؛ اراده و خواست، قدرت و عملش بر سراسر عالم نافذ است، ستایش کنندگان از بیان جلال و عظمت و صفات او عاجزند و اندیشه اندیشمندان از درکش ناتوان، جز از طریق ایمان به غیب نتوان او را شناخت و... صاحب کتاب تحف العقول نمونه هایی از سخنان امام حسین (ع) علیه السلام را در این زمینه آورده است. [۳].

## نماز

مجالس عزاداری سیدالشهدا (ع) عامل مؤثری برای اقامه نماز و استوار ساختن احکام دین است.

## امر به معروف و نهی از منکر

حق تعالی در آیه: المؤمنون و المؤمنات بعضهم اولیاء بعض یا مرون بالمعروف ینهون عن المنکر (سوره توبه آیه ۷۲) نخست به این فریضه مهم اشاره فرموده است تا نشان دهد که هر گاه این واجب در جامعه اجرا شود، زمینه برای اقامه سایر واجبات الهی فراهم خواهد شد؛ چنانکه حضرت سیدالشهدا (ع) در یکی از سخنانش می فرماید: اعتبروا ایها الناس بما وعظ الله به اولیاء من سوء ثنائیه علی الأخبار اذ یقول: لو لا ینیهیم الربانیون و الاحبار عن قولهم الاثم [۴] و قال لعن الذین کفروا من بنی اسرائیل... الی قوله: لبئس ما کانوا یفعلون، [۵] و انما عاب الله ذلک علیهم لأنهم کانوا یرون من الظلمه الذین بین أظهرهم المنکر و الفساد فلا ینهونهم عن ذلک... [۶] پیداست که مجالس عزای امام حسین (ع) زمین مساعدی برای بیان اهمیت این امر و احیای این فریضه الهی است.

## ولایت و اهل بیت

عزای حسینی علیه السلام فرصتی مناسب است تا شیعه و دوستان اهل بیت علیهم السلام تعهد خود را نسبت به مقام شامخ ولایت و امامت، تجدید و تحکیم کنند؛ همان اهل بیتی که یکی از ثقلین، و در واقع، کتاب ناطق الهی هستند. باری تشکیل مجالس عزای حسینی موجب اشاعه و ترویج فضائل اهل بیت (ع) است.

## وحدت و اتحاد میان جامعه اسلامی

هر جامعه ای که منسجم تر و با یکدیگر متحد باشند به اهداف مادی و معنوی خود بهتر و زودتر خواهند رسید. قرآن کریم که منادی خیر و سعادت است می فرماید: و اعتصموا بحبل الله جميعا و لا تفرقوا [۷]، پیامبر اسلام (ص) نیز پیوسته تلاش می کرد تا میان جامعه اسلامی وحدت ایجاد کند. احیای سنت عزاداری بر امام حسین (ع) عامل مهمی در تحکیم وحدت میان جامعه اسلامی است و همه را زیر یک پرچم و تحت یک سقف و در یک محل با یک شعار هماهنگ می سازد.

## گریستن بر امام حسین اجر و ثواب دارد

در روایت اسلامی، احادیث از معصومین (ع) در فضیلت شرکت کردن در مجالس عزای حسینی و گریه کردن بر فاجعه عظمای کربلا- نقل شده است؛ از جمله حضرت رضا علیه السلام فرمود: من تذکر مصابتا و بکی لما ارتکب منا، کان معنای درجتنا یوم القیامه، و من ذکر بمصابتنا فبکی و أبکی لم تبک عینه یوم تبکی العیون، و من جلس مجلسا یحیی فیه أمرنا لم یمت قلبه یوم تموت القلوب [۸]. تنها علامه مجلسی (ره) نزدیک چهل روایت در این باب آورده است. [۹].

## نشر معارف اسلامی

مجالس سوگواری سیدالشهدا علیه السلام مراکزی است که در آنها به بیان وقایع عاشورا و خطابه های آتشین رزمندگان و اسیران پرداخته می شود که همه آنها حاوی مجموعه ای از عقاید تشیع است که در رأس آنها مسئولیت فرد و جامعه نسبت به اعمال و رفتار آنهاست و اینها همه بر اساس عدل و حسن و قبح عقلی استوار است.

## درس آزادی

حسینیون در دانشگاه امام حسین (ع)، درس آزادی انسان را فرا می گیرند، که خود بر اصل اختیار مبتنی است. پیروان امام حسین (ع) با گفتن و شنیدن سخن سومین پیشوایان که فرمود: هیئات منا الذله با آن حضرت همصدا شده، می آموزند که انسانها می توانند با طاغوتهای زمان به مبارزه برخیزند و تن به ذلت خواری ندهند.

## تولی و تبری

در آموزشگاه حسین (ع) پیوسته سخن از دوستی اهل بیت و دوری از دشمنانشان مطرح است. عاشقان حسین می آموزند که بر دلیر مردان و سرداران و اصحاب پاک آن حضرت باید درود فرستاد و بر دشمنان خاندان پیامبر (ص) نفرین کرد و از آنها دوری جست که خود بر دوستی حق و بیعت با امام حق و لعن ظلم و مخالفت با ظالم مبتنی است.

## توسل و شفاعت

پیروان قرآن با تشکیل مجالس عزای امام حسین (ع) نشان می دهند که به ذیل عنایت معصومین پاک توسل جسته، از آنها امید نجات دارند.

## توبه و رجوع الی الله

بیان واقعه حزن انگیز کربلا و توبه حر بن یزید ریاحی، دوستاناران امام حسین (ع) را نوید می دهد که هان؛ مأیوس نباشید و به اصل خویش برگردید تا به وصل حق نائل شوید.

## عشق و عرفان

باید گفت که مجالس حسینی، در واقعه مکتب عشق است و عرفان و بیرون آمدن از خود فراموشی. کدام انسان با انصافی است که در این گونه مجالس، شهادت، شجاعت، رشادت، از خود گذشتگی، متانت، عزت نفس، حقیقت پرستی و حق جوئی، قدرت لایتناهی و لا- یزال ایمان شهیدان دشت ماریه را بشنود و تکان نخورد و از خود پرستی و خود محوری بیرون نیاید؟! هر چه گویم عشق از آن باشد فزون مطلق است از کیف و کم و چند و چونراست گویم عشق مصداق حق است در حقیقت عشق حق مطلق استگر چه مطلق لیک اصل و مصدر است بر نبوت بر ولایت سرور استزین سبب فرمود فخر عالمین که حسین است از من و من از حسین [۱۰]. عزاداران حسینی با حضور در مجالس سوگواری آن حضرت و شنیدن مواعظ و نصایح خطیبان از قیود و علائق مادی و جسمانی که پیوسته انسان را از توجه به عالم قدس و رسیدن به درجات عالی باز می دارد؛ رها شده، از معاصی بیرون آیند و دلشان از آلودگی و ناپاکی، پاک و مطهر گردد. کدورت از دل حافظ ببرد صحبت دوست صفای همت پاکان و پاکدینان بینراستی کیست دعای روز عرفه سیدالشهدا (ع) را بشنود و یا بخواند و عشق بحق نیابد و در دریای پر نور عرفان غرق نشود؟ کیست که این سخن حسین (ع) گوشش را نوازش دهد اما قلت او را تکان

ندهد. عمیت عین لا تراک علیها رقیبا، و خسرت صقه عبد لم تجعل له من حیک نصیبا. الهی أمرت بالرجوع الی الاثار فارجعنی الیک بکسوه الأنوار و هدایه الاستبصار حتی ارجع الیک [۱۱]. یعنی: کور شد چشمی که نظارت تو را بر خود نمی فهمد. بنده ای که از محبت چیزی نصیص نکرده ای، در خسران و زیان است. خدای من، به من دستور داده ای که در پدیده های جهان هستی دقت و بررسی کنم، حال مرا با انوار و بینایی به سوی خودت فراخوان تا از آنها روگردان شده، به سوی تو متوجه شوم.

## تأکید بر حفظ آداب دینی

از جمله حالات اصحاب سبط شهید در صحرای کربلا، حلیت خواهی یاران امام حسین (ع) از یکدیگر قبل از شهادت، و وصیت کردن و تلاوت قرآن بوده و بیان این وقایع در تعزیه خوانیهای آن حضرت، خود تأکیدی است بر حفظ این آداب؛ چون وقتی دوستان اهل بیت (ع) می شنوند که پسر فاطمه (ع) به هنگام عزیمت به سوی عراق، به برادرش محمد بن حنفیه وصیت می کند، آنها نیز بر اجرای این سنت تأکید می کنند. امام در وصیتنامه خود می نویسد: بسم الله الرحمن الرحیم این است آنچه حسین فرزند علی (ع) به برادرش محمد، (معروف به پسر حنفیه) وصیت کرده است: همانا حسین شهادت می دهد که خدا یکتا و بی همتاست و جز او معبود دیگری نیست و محمد (ص) بنده و رسول اوست که دین حق را از پیشگاه خداوند آورده است. بهشت و دوزخ حق است. روز رستاخیز بدون شک خواهد آمد و تردیدی در آن نیست. خداوند تمام مردگان را بر خواهد انگیخت. من از روز خود پسندی و گردنکشی و فساد و بیدادگری،

قیام نکرده ام، بلکه من برای اصلاح امت جدم و شیعه پدرم علی بن ابیطالب (ع) حرکت کردم. هر کس مرا به انگیزه پذیرش حق بپذیرد پس (سر و کار با خداوند است زیرا) حق از آن خداست و هر کس دعوت مرا رد کند، شکیبایی می کنم تا خداوند میان من و این گروه بحق داوری کند و او بهترین داوران است. برادرم این است وصیت من به تو، موفقیت و پیروزی از طرف خداست. بر او توکل می کنم و بازگشتن به سوی اوست. سپس امام نامه را پیچید و پایان آن را با انگشتی خویش مهر فرمود و به برادرش داد. [۱۲].

## زن و دفاع از حق

در کمتر جایی دیده شده است که مجلس عزای حسینی بر پا شود و از شهادت و فداکاری و از خودگذشتگی شیرزنان کربلا در دفاع از حق، سخنی به میان نیاید و به نقش والای آنان در پیشبرد هدفهای والای اسلام اشاره نشود. اقامه عزای حسینی و تداوم این سنت در تهییج احساسات دینی بانوان مسلمان نقش غیر قابل انکاری دارد. آنها می بینند که بانوی کربلا زینب کبری سلام الله علیها با اتکا به حق در برابر یزیدی که بر مسند خلافت اسلام سفره لهو لعب و شهوترانی گستره است و علیه دوستان علی (ع) توطئه می کند، کسی که از پستان کفر شیر خورده و در محیط جهل و تعصب پرورش یافته، فریاد می زند: لیت اشیاخی بیدر شهدوا جزع الخزرج من وقع الاسلامقاومت می کند زینب علیها السلام نمی توانست زنده باشد و فرزند زاده ابوسفیان و تربیت شده دامان ننگین هند جگرخوار را چنین گستاخ بیند، لذا با کمال شهادت و ایمان به پروردگار، سخنرانی آتشین

خویش را آغاز می کند تا اینکه می گوید: أمن العدل یا ابن الطلقاء تخدیرک نساؤک و امائک و بنات رسول الله (ص) قد هتکت ستورهن... [۱۳]. یعنی: آیا این است آن عدالت و مساوات که خدای فرو فرستاده و پیشوای اسلام در زندگی مردم نهاده است که تو زنان خودت را پشت پرده جا دهی و دختران پیغمبر را مانند اسیران روم و زنگبار در بند اسارت درآوری؟! پیداست که بیان اینگونه مصائب تا چه حد زنان مسلمان را به مسئولیت پذیری و استواری در دین و دفاع از حق متوجه می سازد.

### نقش عزاداری سیدالشهدا در پدید آمدن یک انقلاب فرهنگی

توجه مسلمین به اهمیت تشکیل مجالس عزاداری امام حسین (ع) موجب گردید تا بدین منظور هزاران محقق، ادیب، شاعر، مورخ، محدث و... به ثبت و بیان مصائب کربلا پردازند و هر یک از خود آثاری بدیع و ارزنده پدید آورند. از همان قرون اولیه بسیاری از محققان به درج واقعه کربلا مبادرت جسته اند. شیخ توسی متوفی ۴۶۰ ه. ق. ما را از کتابی به نام مقتل الحسین (ع) تألیف اصیغ بن نباته آگاه می کند که از خواص اصحاب حضرت علی بن ابیطالب (ع)، و بعد از آن حضرت نیز در قید حیا بوده است و کتابهای دیگری در این زمینه. [۱۴]. شیخ منتجب الدین [۱۵]، صاحب ریاض العلماء [۱۶]، سید اعجاز حسین کتوری [۱۷]، حاجی خلیفه [۱۸]، اسماعیل پاشا بغدادی [۱۹] و صاحب الذریعه [۲۰] کتابهای بسیاری نام برده اند که ذکر آنها از حوصله این بحث خارج است. در این میان، ادیبان و شاعران ایرانی و عرب و ترک و اردو زبان و... خاموش ننشسته اند و به یاد فاجعه کربا و رثاء

ابی عبدالله الحسین (ع) و فضائل اهل بیت (ع) اشعاری سروده اند که خود تحقیق دیگری را می طلبد.

## هنرهای مذهبی

تعهد شیعه به مراسم عزاداری سیدالشهدا الهامبخش هنر مذهبی گردید. خلاقیتها در این زمینه شکوفا شد. نمایشنامه ها و نمایشها، تصویرها و نقاشیها در کتابها و پرده ها و در و دیوار به صورتی بسیار زیبا پدید آمد. [۲۱].

## دفاع در برابر دشمن

تشکل هیئتهای عزاداری مذهبی دستجات عزاداری و تأسیس مجالس روضه خوانی و جز آن موجب گردید تا کشور ایران در مقاطع مختلف در برابر هجوم بیگانگان متحد و یکپارچه شوند.

## تبلیغات

دولتها در هر نقطه ای از عالم برای رواج فرهنگی سرمایه گذاری می کنند. پولها خرج می کنند تا بتوانند فرهنگ مورد نظر خویش را توسعه و بسط دهند؛ لکن در شیعه، این مردم هستند که با تشکیل مجالس عزای حسینی (ع) در هر خانه ای و در هر مسجد و حسینیه محلی در شهر و روستا به ترویج مذهب پرداخته اند که خود نکته بسیار قابل توجهی است؛ زیرا همین نیروی عظیم تبلیغ و اهتمام شیعه به برگزاری مراسم سوگواری موجب رشد و توسعه مکتب تشیع گردیده است که بقای ملیت و عظمت و استقلال و ترقی را در پی دارد.

## خیرات و صدقات جاریه

عشق و علاقه شیعه به عزاداری امام حسین (ع) و سایر معصومین (ع)، مردان و زنان خیراندیش و نیکوکار را وادار کرده است تا به تأسیس بنگاه های خیریه اقدام کنند. به فقرا اطعام نمایند. هزاران تکیه و حسینیه و سقاخانه و آب انبار و... در نقاط مختلف اسلام بسازند و موقوفاتی برای آنها تعیین کنند. این بود مختصری از نقش عزاداری امام حسین در تداوم سنت احیای دین و عزت مسلمین که به بررسی زیادی نیاز دارد.

## یک نکته

اگر اندک توجهی به آنچه وقف عزاداری حضرت سیدالشهداء (ع) در کشور شده است، بکنیم (حقیر بخش مربوط به مشهد مقدس را انجام داده ام) خواهیم دید که عوائد زیادی دارد که می تواند دانشگاه عظیمی را اداره کند که در آن خطیبان و سخنوران، مؤلفان و محققان، ادیبان و شاعران، هنرمندان و سیاستمداران بزرگ پرورش یابند؛ به گونه ای که با هدفها و نیات پاک واقفان نیز هماهنگی داشته باشد. اللهم أنت ثقتی فی کل کرب و انت رجائی فی کل شده...

## پاورقی

[۱] ابن عساکر، علی بن حسن شافعی متوفی ۵۷۱ ه ق، ترجمه ریحانه رسول الله (ص) الامام المفدی فی سبیل الله الحسین بن...



(ع) من تاریخ مدینه دمشق، حدیث ۲۱۶ تا ۲۳۲ «بیروت، مؤسسه محمودی، ۱۳۹۸ هـ ق: ۱۸۳».

[۲]، ۱۳۷۱.

[۳] ابن شعبه حرانی، حسن بن علی (سده چهار هجری)، تحف العقول عن آل الرسول (ص)، ص ۲۴۴، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۶ هـ ق. ۲۴۴.

[۴] سوره مائده، آیه: ۶۶.

[۵] سوره مائده، آیه: ۸۱.

[۶] تحف العقول، ص ۲۳۷.

[۷] سوره آل عمران آیه: ۱۰۳.

[۸] شیخ صدوق، أمالی، مجلس ۱۷ حدیث شماره ۴.

[۹] علامه مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الانوار، ج ۴۴ ص ۲۷۸ - ۲۹۶.

[۱۰] صفی علیشاه، حاج میرزا حسن اصفهانی متوفی ۱۳۱۶ هـ ق، زبده الاسرار، بنقل از دیوان صفی علیشاه، ص ۹، تهران، مطبوعات صفی علیشاه، ۱۳۳۶ هـ ش.

[۱۱] آل اعتماد، سید مصطفی، بلاغه الحسین (ع) ص ۷۹، تهران، اسماعیلیان، ۱۳۹۴ هـ ق.

[۱۲] فرزانه - احمد، نهج الشهاده، ص ۲۶۹، قم، مؤسسه نشر فرهنگ اهل بیت (ع)، ۱۴۰۳ هـ ق: ۱۶۹.

[۱۳]: ۲۱.

[۱۴] شیخ طوسی محمد بن حسن متوفی ۴۶۰ هـ ق، الفهرست، ص ص ۲۲۸ و ۱۵۸ و ۱۹۴

و ۳۴۷ و ۲۳۰ و ۱۷ و ۶۳، افسست از روی چاپ اسپرنگر. مشهد، دانشگاه مشهد، ۱۳۵۱ ه. ش.

[۱۵] منتخب الدین، علی بن عبیدالله رازی (قرن پنجم ه)، فهرست اسماء علماء الشیعه و مصنفیهم، ص ۴۵۷، بیروت، دار الاضواء، ۱۴۰۶ ه. ق.

[۱۶] آفندی، میرزا عبدالله اصفهانی (قرن ۱۲ ه. ق)، ریاض العلماء و حیاض الفضلاء، ج ۴ ص ۲۵۴ و ۴۲۶، ج ۵ ص ۳۵ و ۱۷۶ و ۲۹۹ و ۵۱۲، ج ۱ ص ۱۷۷. قم، مکتبه آیةالله مرعشی، ۱۴۰۱ ه. ق.:

[۱۷] کنتوری، سید اعجاز حسین نیشابوری متوفی ۱۲۸۶ ه. ق، کشف الحجب و الأستار عن اسماء الکتب و الاسفار، ص ۵۴۴ و ۵۴۵، قم، کتابخانه آیةالله مرعشی، ۱۴۰۹ ه. ق.

[۱۸] حاجی خلیفه مصطفی بن عبدالله، کشف الظنون عن اسامی الکتب و الفنون، ج ۲، ص ۱۷۹۴، بغداد، مکتبه المثنی، بی تا.

[۱۹] بغدادی، اسماعیل پاشا بن محمد امین، ایضاح المکنون فی الذیل علی کشف الظنون، ج ۲، ص ۵۴۰، بغداد، مکتبه المثنی، بی تا.

[۲۰] تهران، شیخ آقا بزرگ، متوفی ۱۳۸۸ ه. ق.، الذریعه الی تصانیف الشیعه، ج ۲۲، ص ۲۹ تا ۲۲، تهران، اسلامیه، ۱۳۹۳ ه. ق.

[۲۱] چلکووسکی، پترجی، تعزیه (نیایش و نمایش در ایران) ترجمه داود حاتمی، ص ۱۳۸ به بعد، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۷ ه. ش.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: [www.ghaemiyeh.com](http://www.ghaemiyeh.com)

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می  
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه  
اول

وب سایت: [www.ghbook.ir](http://www.ghbook.ir)

ایمیل: [Info@ghbook.ir](mailto:Info@ghbook.ir)

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹



مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

# گامی

WWW



برای داشتن کتابخانه های تخصصی  
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

**[www.Ghaemiyeh.com](http://www.Ghaemiyeh.com)**

[www.Ghaemiyeh.net](http://www.Ghaemiyeh.net)

[www.Ghaemiyeh.org](http://www.Ghaemiyeh.org)

[www.Ghaemiyeh.ir](http://www.Ghaemiyeh.ir)

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

